

2.1 БАЗИ ДАННИ

В системата за споделена каталогизация участват следните бази данни:

- библиографски бази данни
- нормативни бази данни

Сводната библиографска / каталожна база данни COBIB, локалните бази данни и базата CORES са част от всички системи COBISS.

2.1.1 Библиографски бази данни

COBIB е сводна библиографска / каталожна база данни, която съдържа библиографски данни и общи данни за фонда, добавени от локалните бази данни. *Локални бази данни* са базите данни на отделни библиотеки. Всяка локална база данни е самостоятелна единица (т.е. каталог на отделна библиотека), но е също и част от COBIB.

Данните за библиографските ресурси се въвеждат в COBIB и записът автоматично се добавя и в локалната база данни. За една и съща единица библиотечен материал в локалната база данни и в COBIB се създава само един запис, който след това е достъпен за всички библиотеки в системата COBISS чрез COBIB.

CORES е специализирана база данни, която съдържа данни за настоящи и бивши редактори и други лица, които са сътрудничили за издаването на продължаващи ресурси. За всеки продължаващ ресурс има по един запис, който съдържа основните идентификационни данни и сведението за отговорност. Базата се актуализира редовно за целите на управлението на персоналните библиографии.

2.1.1.1 Чуждестранни библиографски бази данни

Засега софтуерът COBISS улеснява свалянето на записи от други споделени бази данни в мрежата COBISS.Net и други чуждестранни библиографски бази данни (Онлайн каталога на Библиотеката на Конгреса, WorldCat, ISSN).

COBISS.Net е наименованието на мрежа, която свързва автономните (национални) библиотечни информационни системи COBISS на отделни държави и техните информационни системи за научноизследователска дейност. *Споразумението за създаване на мрежата COBISS.Net* за свободен обмен на библиографските записи, които се създават в автономните библиотечни информационни системи на Босна и Херцеговина, Черна гора, Македония, Словения и Сърбия е подписано в Белград през февруари 2003 г., а през ноември 2006 г. към него се присъедини и България. В началото на декември 2012 г. на основата на

специално споразумение между IZUM и Академията на науките на Албания, към COBISS.Net се включи системата COBISS.AL. По-късно се включиха и някои други албански библиотеки.

ISSN база данни, поддържана от Международния център за ISSN в Париж. Всеки ISSN, определен за продължаващо издание, се регистрира в международна база данни, наречена официално Регистър на ISSN, известна по-рано под наименованието Международна система от данни за продължаващите издания (ISDS). Тази база данни, която се обновява непрекъснато в рамките на мрежата, има годишен прираст от между 40.000 и 60.000 ISSN'а, на които съответства същият брой записи за публикации. За създаването и поддържането на базата данни отговарят националните и регионалните центрове за ISSN. Със специални споразумения с Международния център в системата са включени и държави, които не членуват официално в него.

Записи може да се свалят и от каталога WorldCat (OCLC), ако библиотеката е подписала споразумение с доставчика на базата данни.

WorldCat е споделен онлайн каталог от библиографски записи от повече от 10 хиляди библиотеки, които са свързани чрез OCLC (Online Computer Library Center). Каталогът съдържа записи за всички видове материали на различни езици. Записите са във формат MARC 21 и са създадени според различни правила за каталогизация. Когато записът се прехвърля в COBISS и локалната база данни, той се конвертира във формат COMARC/B.

Онлайн каталогът на Библиотеката на Конгреса е библиографската база данни на Библиотеката на Конгреса, която е научната библиотека на Конгреса на САЩ и най-голямата библиотека в света. Каталогът съдържа милиони записи за разнообразни видове материали на различни езици, основно монографии, ръкописи, фотографии, картографски материали, видеозаписи и звукозаписи. Записите са във формат MARC 21 и са съобразени с Англо-американските правила за каталогизация (AACR). Когато записът се прехвърля в COBISS и локалната база данни, той се конвертира във формат COMARC/B.

2.1.2 Нормативни бази данни

Нормативните бази данни са предназначени за нормативен контрол на имената на лица, колективни органи, заглавия, точки за достъп до съдържанието, географски названия и др. Те се включват в системите COBISS постепенно и по различни начини.

През 2003 г. базата данни **CONOR.SI** беше включена в COBISS.SI. По това време тя съдържаеше само контролни записи за имена на лица и колективни органи, които са били посочени като автори в библиографски записи. Засега е възможно да се свързват само полетата от библиографските записи за имена на лица, а не за колективни органи.

За COBISS.SI се подготвя и нормативен контрол за предметните рубрики. За тази цел се разработва *Общ списък на предметните рубрики (SGC)*, който засега е достъпен през COBISS/OPAC. Нормативната база **SGC**

съдържа записи за точките за достъп до съдържанието на словенски и английски език. Ядрото на списъка се състои от записи за тематични предметни рубрики, фамилни имена и географски названия. В основата на създаването на нормативната база данни SGC беше преводът на файла Sears от H. W. Wilson (2001) със записи на точки за достъп до съдържанието от книжното издание на *Sears List of Subject Headings* от 2000 г. Редакцията на превода и добавянето на нови термини продължава.

Със създаването на системата за споделена каталогизация в България, заедно с локалната база данни и COBIB, чрез процедура на съпоставяне бяха създадени и нормативните бази данни за имената на лица и организации (**CONOR.BG**) и за точки за достъп до съдържанието (**COSUB**). Тези бази данни обаче все още не са включени в системата за споделена каталогизация.

Във всички останали системи COBISS в рамките на COBISS.Net, които все още нямат нормативни бази данни, се извършва редактиране на съответните данни в библиографските бази данни. По-късно тези редактирани записи ще станат основа за създаване на релевантни нормативни бази данни.

2.1.2.1 Чуждестранни нормативни бази данни

Съществува възможност софтуерът COBISS да се използва за сваляне на файлове от нормативната база данни на имената LC/NAF – Library of Congress/NACO Authority File.¹

LC/NAF е нормативен файл от няколко милиона контролни записи за имена, добавяни от библиотеките участващи в една от координираните от Библиотеката на Конгреса международни програми за споделена каталогизация (PCC) - програмата NACO (Name Authority Cooperative Program). Файлът съдържа записи за имена на лица, наименования на колективни органи, политически и териториални единици, както и записи за унифицирани заглавия, заглавия на монографични серии и точки за достъп име/заглавие. Файлът се актуализира няколко пъти в годината и записите са във формат MARC 21.

¹ По-рано този файл беше включен в системата COBISS.SI с наименованието LC NAMES.